

ושבה הגמרא ומקשה על עצם הלימוד שלמד אביי לאזהרת לאו בקל וחומר: וכי מזהירין מן הדין? (19) והרי אפילו למאן דאמר עונשין מן הדין, מודה הוא כי אין מזהירין מן הדין (20).

וחומר, כיון דאיכא למיפרך: מזה למוותיר, שכן אין לו תקנה משהותיר, (17) תאמר בפסח, שיש לו תקנה, בהקרבת פסח שני! (18)

ה"ג] ובעולת שלמה כתב לפי דרכו שאף לדעת המחייבים כרת נחשב שיש לו תקנה בהשלמת חיובו במילה.

19. בקרן אורה ביאר שאביי סבר שהקל וחומר מלמד ששחוט חוץ הוא בכלל האזהרה של מקדיש בשעת היתר הבמות, והוא איסור אחד, ואינו מלמד אזהרה מאיסור לאיסור, וכן הביא המצפה איתן שמפורש כך בדברי אביי בסנהדרין [עו, א] ולפיכך תמהו הרי אין זה בכלל "אין מזהירין מן הדין".

אמנם כבר התבאר לעיל [ע"א הערה 8] בשם הגרעק"א שאין קרבן צריך שתקדם לו אזהרה ככל עונש, אלא שנתנה התורה סימן שחיוב קרבן חל רק בעבירה חמורה שיש בה אזהרת לאו, וזה הטעם לביאור הגר"ז [בהערה 3] שאין אזהרה כללית מועילה בקרבן כמו בשאר עונשין, אלא צריך שתהיה אזהרה מיוחדת על העוון שחייב עליו קרבן. והיינו משום שלחיוב קרבן צריך שתהא עבירה חמורה עם אזהרת לאו מיוחדת, ובאמת אין הלאו נכלל באיסור מקדיש בשעת היתר הבמות.

ומוכח כן מנידון הגמרא ללמוד חלב מגבילה ושביעית, ואילו היה הנידון שיהא כלול בלאו שממנו למד, הרי פשיטא שלא יכלל חלב בשביעית וכדו' ובהכרח שהכוונה ללמוד ק"ו מאיסור שיש בו אזהרה אף שאין בו עונש, לאיסור שיש בו עונש שודאי התחדשה בו אזהרת לאו מיוחדת. וראה עוד בסוף הערה הבאה.

20. השער המלך [פ"ב ממאכ"ס ה"א] ומנחת

17. לכאורה תמוה, שהרי נותר הוא ניתק לעשה ויש לו תקנה. וצריך לומר שהעשה לשרוף נותר אינו נחשב תיקון ללאו, כי רק בגזל או בשילוח הקן, קיום העשה משיב את המצב כאילו לא נעשה הלאו, אך בנותר כבר נעשה הלאו כשעבר זמנו, והשריפה היא קיום עשה נפרד. ואף למאן דאמר שאינו לוקה משום שניתק לעשה אינו נחשב תיקון כשאר לאו הניתק לעשה. וראה בשאגת אריה [פא] ברוך טעם [שער ב] ועולת שלמה כאן שדנו בסברא זו.

וביד דוד דחה, שתכלית אכילת קדשים היא שיבוער מן העולם, ואם כן גם בשריפה מקיים את המצוה. ותמוה, שהרי חלק מקיום המצוה הוא בזמנו, ואילו אחר שביטלה ועבר בלאו יש לו מצוה נוספת לשרופו דוקא, והיא בכדי לתקן איסורו. אך כבר מצינו לעיל [נו, ב] ששריפת נותר יש לה מקום וזמן ומשמע שהיא עבודה כאכילת קדשים, ואינה כשריפת שאר קדשים.

18. רש"י פירש שיש לו תקנה בפסח שני, וביאר הג"ר זלמן סנדר שנקוט שיטת ר' חנינא בן עקביא בפסחים [צג, א] שאין חייב כרת כשביטל פסח ראשון, אלא אם לא תיקן ועשה את השני, כי השני גמרו של ראשון.

אך בעולת שלמה כתב שכוונת הגמרא שיש לו תקנה שיכול להביא קרבן פסח אחר ולהשלים את מה שהחזיר במציאות. ואין זה סותר למה שהוא חייב בכרת ואינו נפטר ע"י תקונו.

וראה בצאן קדשים שגרס "פסח ומילה שיש להן תקנה" וכדעת תוס' במכות [יד, א] שיכול למול עצמו לעולם ולהפטר מכרת, ונחלקו בזה הרמב"ם והראב"ד [פ"א ממילה